

7 RAKENTAMISTAPOHJEET

Ohjeiden tavoitteena on maisemanhoidon ja rakentamisen ohjaaminen, jotta perinteisen maisemakuvan arvokkaat piirteet voisivat säilyä. Näitä ohjeita tulisi noudattaa myönnettäessä rakennus- ja poikkeuslupia suunnittelualueelle.

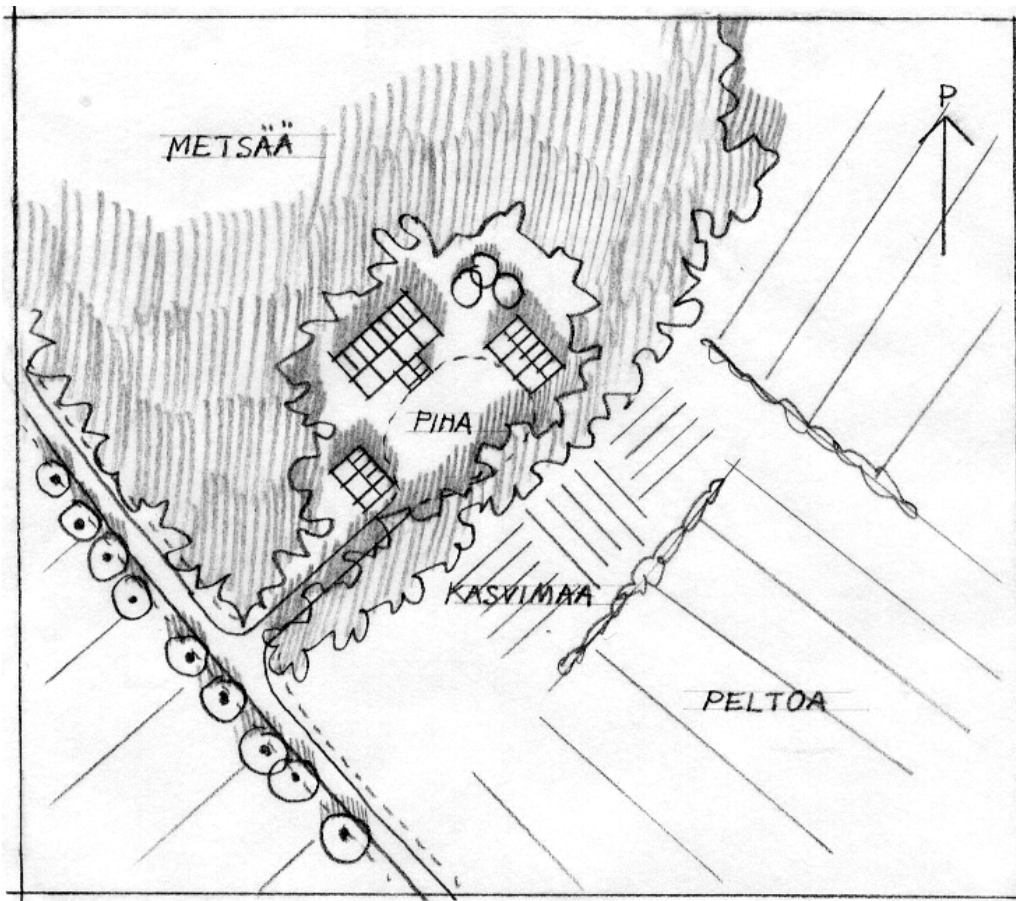
Rakentamistapaohjeita täydentävät viistohavainnekuvat, joissa osa-alueittain on osoitettu uuden rakentamisen sijoittuminen. Viistohavainnekuvat, ks. liite 7.

7.1 Yleistä

Arvokkaassa viljelymaisemassa on rakentamisen tärkeää sulautua maisemaan maiseman ehdoilla ja noudattaa kooltaan, muodoltaan, tyyliltään, rakennustavaltaan, materiaalivalinnoiltaan ja värykseltään perinteisiä tai alueella yleisesti käytettyjä tapoja.

7.2 Rakentaminen metsän reunaan

- rakennukset tulee sijoittaa niin syvälle metsän puolelle, ettei reunapuustoa tarvitse rikkoa
- autotalli ja muut aputilat tulee maaseudulla sijoittaa erilliseen talousrakennukseen, joka on tarpeen piha-alueen muodostamiseksi
- rakennusten sijainti määritellään ilmansuuntien mukaan niin, että piha avautuu mieluummin etelä-länteen

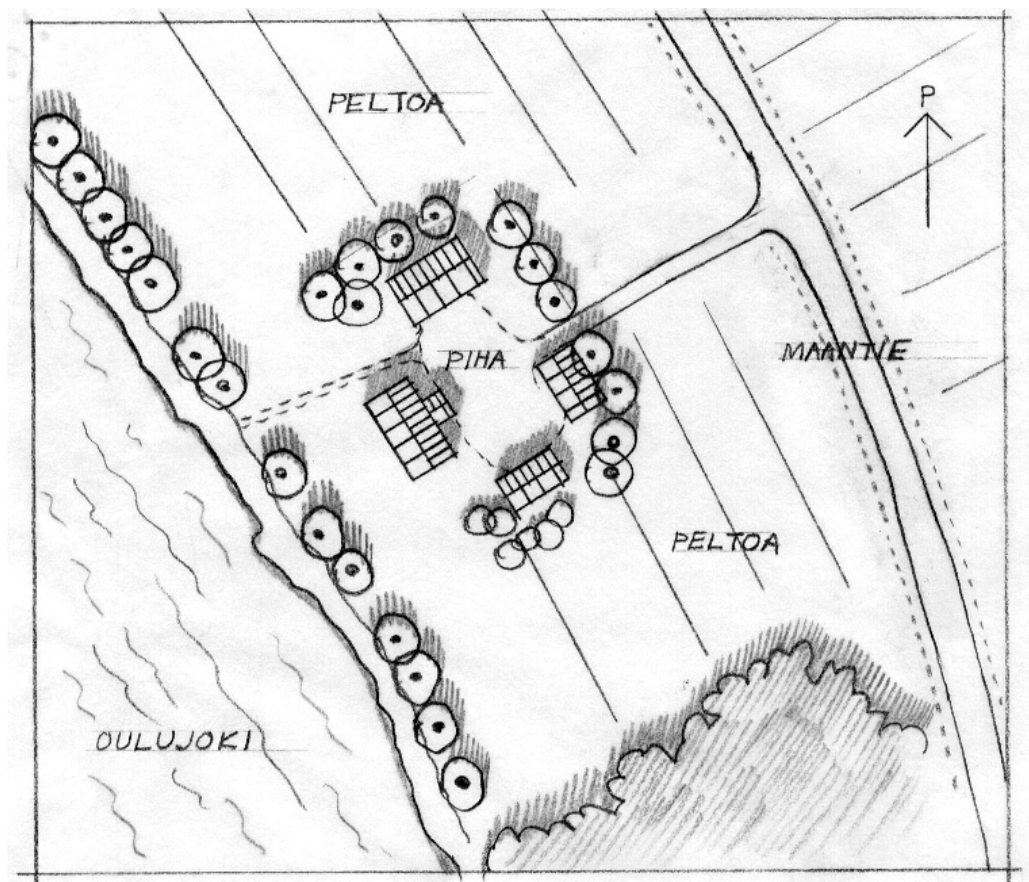

- rakennusten ja istutusten avulla rajataan selkeä avoimena pidettävä piha-alue; rakennusten seinustalla piha-alueen reunoilla voidaan vaalia koristekasveja ja –puita; muualla säilytetään metsäkasvillisuus
- reunavyöhykkeen puustoa karsitaan valon saamiseksi pihalle ja näkymien avaamiseksi; puustoa tulee kuitenkin säästää suojaamaan pihaa peltoalueen tuulilta sekä turvaamaan reunavyöhykkeen yhtenäisyys
- metsän reunan eteen rakennettaessa reunavyöhykettä laajennetaan istutusten avulla ulottumaan kauemmaksi niin, että rakennusten eteen ja sivuille muodostuu suoja puustoa.

7.3 Rakentaminen avoimelle alueelle

Avoimelle alueelle tapahtuva rakentaminen asettaa erittäin suuret laatuvaatimukset suunnittelulle ja toteutukselle. Perinteisesti peltoalueella rakentamisalueet muodostavat selkeästi rajattujen pihapiirien tiiviitä yksiköitä ja loppualue on viljeltyä.

- rakennukset sijoitetaan pihapiiriksi; autotalli ja muut aputilat tulee maaseudulla sijoittaa erilliseen talousrakennukseen, joka on tarpeen piha-alueen muodostamiseksi talousrakennus on avoimella alueella välttämätön piha-alueen suojaamiseksi ja se on edullisinta sijoittaa suojaamaan pihaa pohjoispuolelta

- rakennuksilla ja istutuksilla rajataan selkeä avoimena pidettävä piha-alue ja samalla muodostetaan selkeä raja avoimeseen peltoalueeseen nähden; istutusten sijoittelussa hyödynnetään olemassa olevien metsiköiden ja puuistutusten linjauksia niitä jatkamalla

- piha ympäröidään puu- ja pensasistutuksilla suojaamaan tuulilta ja liialta auringon paahteelta; istutukset voidaan aluksi tehdä tiheämpänä, jotta niillä saadaan nopeasti aikaan suojavaikutus; tällaisia istutuksia pitää kuitenkin vähitellen harventaa, jotta kasveilla on niiden kasvaessa riittävästi kasvutilaa
- puuistutuksissa tulee käyttää seudulla luontaisesti esiintyviä lajeja
- avoin alue asettaa erittäin suuret vaatimukset arkkitehtuurille, ks. kohdat 7.4 - 7.8.

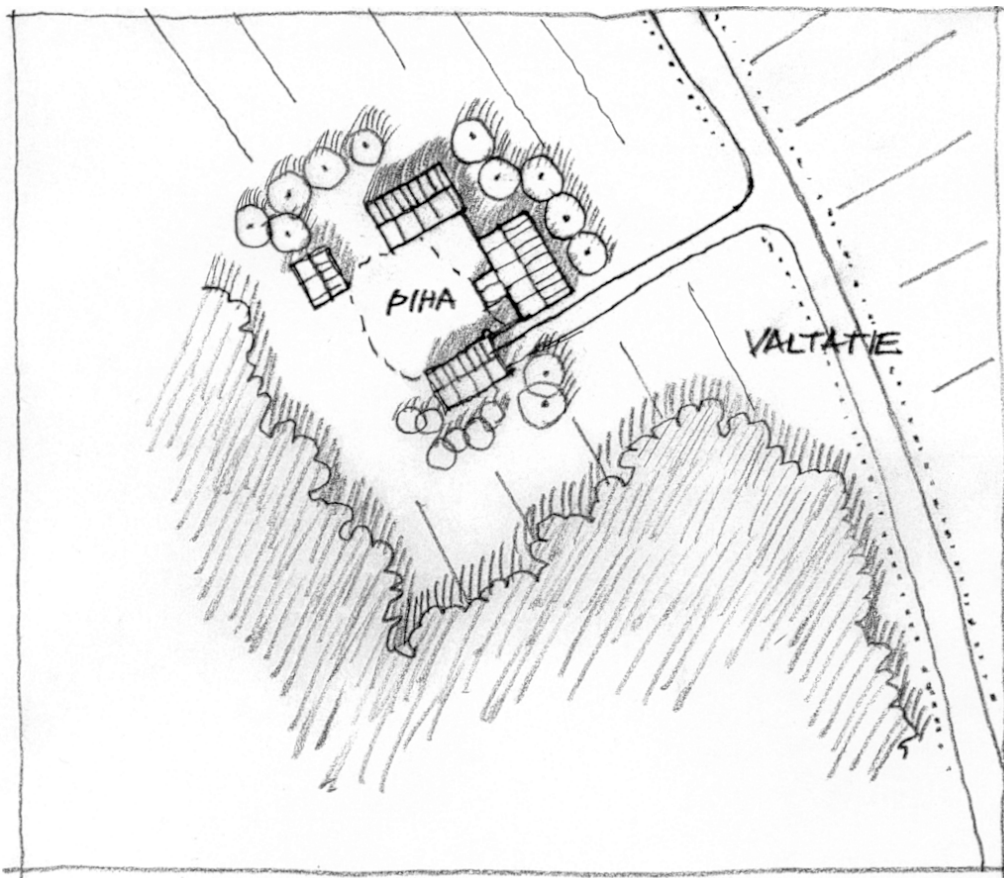
7.4 Rakentaminen rantatörmälle

Jyrkille rantatörmille ja rantatörmien juureen rakentaminen on kiellettyä.

Rakennukset sijoitetaan perinteen mukaisesti puuston katveeseen jonkin matkan päähän joesta. Rakennuksilla muodostetaan pihapiiri siten, että päärakennuksen "katujulkisivu" avautuu joelle, mieluiten pitkäsivu (Esim. Yrjänän pihapiirissä pääty). Pihapiiri sen sijaan avautuu mantereelle päin. Rakennukset tulee maastouttaa puuston avulla. Suojapuusto tulee muodostaa sekä joen että mantereiden puolelle.

Rantamökin tai saunarakennuksen tulee piiloutua maisemaan mahdollisimman hyvin. Kursuja tai oja ei saa täyttää eikä niiden päälle saa rakentaa.

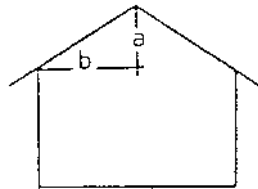
7.5 Rakentaminen meluisalle alueelle

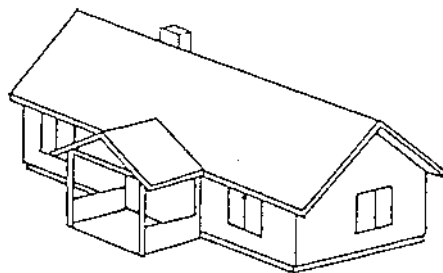
Oheisen kuvan mukaisella tonttijärjestelyllä pihan melutaso on riittävän alhainen. Mikäli käytetään muunlaista tonttijärjestelyä meluttomuus tulee varmentaa rakennuslupavaiheessa.

7.6 Asuinrakennukset

- asuinrakennukset saavat olla korkeintaan kaksikerroksisia siten, että yläkerrotaan on sijoitettu korkeintaan 2/3 alemman kerroksen kerrosalasta
- sekä asuin- että talousrakennusten tulee olla harjakattoisia, kattokaltevuudeltaan 1:1,5 - 1:3

- rakennusten tulee olla räystäällisiä; ns. päätykolmioita ei saa rakentaa
- rakennusten julkisivumateriaalina tulisi käyttää puuta; suositeltavin julkisivun verhoustapa on pystysuora lomalaudoitus
- rakennusten tulee olla pohjaratkaisultaan yksinkertaisia, mieluiten suorakaitteen muotoisia; suorakaidetta voidaan täydentää pihan puolelle sijoittuvalla kuistilla; L-tyyppiset pohjaratkaisut eivät ole suositeltavia
- rakennuksen suhteissa paras lopputulos saavutetaan noudattamalla perinteisen rakentamisen suhteita, samoin rakennuksen runkosyvyydessä tulee noudattaa perinteistä rakentamista eli välttää leveitä runkosyvyyksiä, runkosyvyydeksi suositellaan noin 8 m

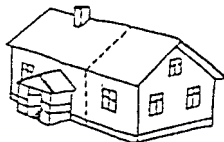
- ikkunoissa laajoja jakamattomia lasipintoja tuuletusluukkuineen tulee välttää

7.7 Loma-asunnot

- loma-asunnot saavat olla korkeintaan yksikerroksisia
- sekä pää- että talousrakennusten tulee olla harjakattoisia, kattokaltevuudeltaan 1:1,5 - 1:3
- rakennusten tulee olla räystäällisiä; ns. päätykolmioita ei saa rakentaa
- rakennusten julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta; suositeltavin julkisivun verhoustapa on pystysuora lomalaudoitus; kattomateriaalina on suositeltavin tumma huopakate tai kiiltämätön pinnoitettu tumma peltikate
- rakennusten tulee olla pohjaratkaisultaan yksinkertaisia, mieluiten suorakaitteen muotoisia; suorakaidetta voidaan täydentää pihan puolelle sijoittuvalla kuistilla; L-tyyppiset pohjaratkaisut eivät ole suositeltavia

7.8 Asuinrakennusten laajentamistapoja

Rakennusten laajennusten tulee tapahtua noudattaen alkuperäisen rakennuksen piirteitä (kattokulma, pintamateriaalit, värit, ovi- ja ikkunatyypit). Seuraavassa on esitetty suositteluvia tapoja rakennusten laajentamiseksi.

- mikäli tontilla on tilaa, suositeltavin laajennustapa on jatkaa rakennusta harjan suunnassa

- eräs mahdollisuus on rakentaa uusi laajennusosa vanhan rakennuksen viereen, nurkasta jatkettu, laajennusosa yksikerroksinen, valonsaanti päädyistä säilyy

- matala tai korkeampi laajennusosa pitkällä sivulla pihan puolella, laajennus massaltaan päärakennusta pienempi

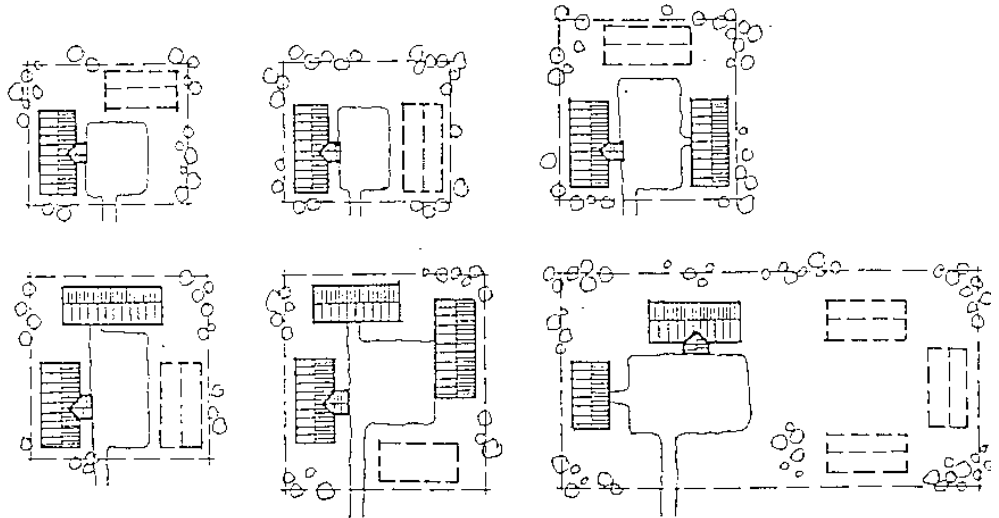
- nivelosaa käytetään, mikäli huonejärjestys estää suoran liitoksen

- korottaminen ja kattomuodon tarkistus, ullakkotilasta asuintilaa, vanhassa ympäristössä usein suositeltava tapa

Peruskorjauksien yhteydessä vaihdettaessa vanhoja rakennusosia uusiin tulisi rakennusosien, esim. ovien ja ikkunoiden olla tehdyt vanhan mallin mukaan.

7.9 Täydentävä uudisrakentaminen

- vanhan asuinrakennuksen läheisyyteen tuleva uudisrakennus on hyvä sijoittaa täydentämään olemassa olevaa suljettua tai puoliavointa pihapiiriä
- pihapiirissä olevan huonokuntoisen ja käytöstä poistuneen piharakennuksen paikalle voidaan sijoittaa uudisrakennus; pihapiirin muut rakennukset ja istutukset kannattaa säilyttää piha-alueen suojaamiseksi
- ennen uudisrakentamista tulisi aina selvittää mahdollisuudet uusien tilantarpeiden tyydyttämiseen rakennusten sisäisin muutoksin

7.10 Täydennys- ja korjausrakentaminen kulttuurikohteiden yhteydessä

Uudet rakennuspaikat kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa ympäristöissä tulee alistaa kokonaisuuteen. Tämä tarkoittaa sitä, että uudet asuinrakennukset maalataan tummanpunaisiksi kuten piharakennukset, jolloin vanhat päärakennukset säilyttävät keskeisen asemansa maisemassa.

Vanhoja arvokkaita rakennuksia korjattaessa tulee ottaa lähtökohdaksi olemassa oleva rakennus ja sen arvokkaat piirteet. Korjaustoimenpiteissä tulee olla ensisijalla entistäminen ja korjaustoimenpiteissä tulee ottaa mallia vanhasta rakennuksesta sen yksityiskohtia myöten (verhouslauta, ikkunat, ovet, listat, räystäät, portaat, kaiteet jne).

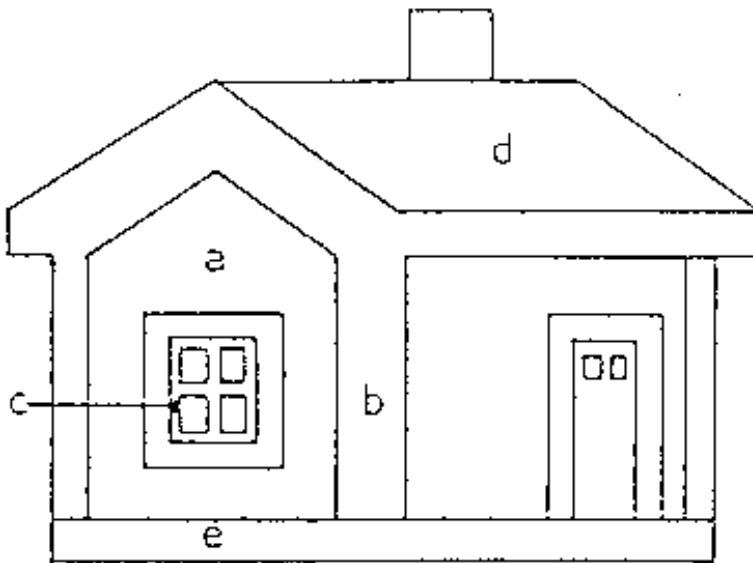
7.11 Korvaava rakentaminen kulttuurikohteiden yhteydessä

Korvaava rakentaminen voi tulla kysymykseen paikallisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuskohteissa, joita ei ole kaavakarttaan merkitty.

Varsinkin maisemassa laajalle näkyvissä pihapiireissä rakennusten korvaamisessa uudisrakennuksilla tulee tarkasti vaalia alkuperäisen rakennuksen arvoja. Korvausrakentamisessa tulee uuden rakennuksen olla massaltaan, suhteiltaan, julkisivumateriaaleiltaan, väritykseltään, kattomuodoltaan ja –kaltevuudeltaan vanhan rakennuksen mukainen. Samoin ikkunoiden sijoitusperiaatteen tulisi olla alkuperäisen rakennuksen mukainen, kuten myös kuistien sijoittelun.

7.12 Väritys

Väritysohjeet päärakennuksille

Näitä väritysohjeita suositellaan noudatettaviksi uudisrakentamisen ja vanhojen rakennusten kunnostuksen yhteydessä.

a Seinät

Puuseinät

- suositeltavin vaihtoehto on perinteinen punamulta tai keltamulta
- myös muut vaaleat värisävyt ovat mahdollisia; liian kirkkaita ja tummia värejä tulee välttää

Tiiliseinät

- tiiliä julkisivuissa saa käyttää vain metsäisillä rakennuspaikoilla, joilla rakennus ei maisemassa näy kauas, sielläkin suositeltavampaa on puun käyttö

b Täytevärit

Täytevärinä tulee käyttää pelkästään valkoista tai seinän värisävyyn taitettua hyvin vaaleaa sävyä.

c,d,e Korosteväri, katto, sokkeli

Korosteväri, sekä katon ja sokkelin väri voidaan valita vapaasti ottaen kuitenkin huomioon, että värit soveltuvat kokonaisuuteen. Liian räikeitä värejä ja liian suuria kontrasteja seinän värin kanssa tulee välttää. Peltikatot tulee olla kiiltämättömiä ja pinnoitettuja.

Väritysohjeet mökeille ja saunarakennuksille

Mökkien värisävyjä valittaessa tärkein kriteeri on mökin mahdollisimman hyvä maastoutuminen maisemaan. Tällöin parasta on valita julkisivuväriksi joko punamulta tai muita tummia värisävyjä kuten tumman ruskea ja tumman harmaa. Kirkkaita värisävyjä tulee välttää. Katon materiaalina on suositeltavin tumma huopakate tai kiiltämätön pinnoitettu tumma peltikate.

7.13 Korjausohjeet jälleenrakennuskauden rakennuksille

Kate

Väriksi parhaiten sopivat tummat sävyt esim. musta ja tummanharmaa, myös punainen huopa- tai tiilikatto sopii vaaleiksi maalattuihin taloihin. Varottava on räikeitä vaaleita sävyjä ja kirkasta maalaamatonta peltiä.

Räystäslaudoitukset

Uudistettaessa on räystäslaudoitukset erittäin tärkeää tehdä tarkasti entisten kaltaisiksi.

Räystäskourut ja syöksytorvet

Räystäskourujen ja syöksytorvien tulisi yleensä olla ratkaisultaan mahdollisimman huomaamattomia, esim. sävyltään seinän värisiä.

Ulkoseinäverhous

Julkisivu tulisi pyrkiä verhoamaan yksityiskohtia myöten alkuperäisen tyyppisellä puuverhouksella. Laajennusosan verhoaminen eri materiaalilla sekä laudoituksen suunnan ja värin muuttaminen julkisivun eri osissa ovat jälleenrakennuskauden taloihin sopimattomia.

Lisälämmöneristys

Suosittelavinta on tehdä lisälämmöneristys rakennuksen sisäpuolelle. Ulkopuolisen lisäeristyksen yhteydessä tulee ikkuna- ja ovikarmit siirtää alkuperäiseen tapaan lähelle julkisivupinnan tasoa, samoin räystäät tulee jatkaa sopusuhtaisuuden säilyttämiseksi. Ulkopuolinen lisäeristys tulee tehdä koko julkisivun korkeudelta.

Ulkoseinämaalaus

Uusintamaalauksessa tulisi kunnioittaa alkuperäisiä värityisperiaatteita ja ottaa lisäksi huomioon ympäristön rakennuksissa käytetyt värit. Seinäväriksi tulisi valita puna- tai keltamulta tai muita maalityyppejä käytettäessä taitettu rauhallinen vaalea väri. Nurkka-, räystäs- ja ikkunalistat tulisi olla puna- ja keltamullan yhteydessä valkoisia ja muulloin joko muun julkisivun väriin, sitä hieman tummemmaksi tai vaaleammaksi tai valkoisiksi.

Ikkunat

Ikkunoiden tulee olla mitoiltaan ja puitejaoltaan mahdollisimman tarkasti alkuperäisen mukaiset ja ainakin talon rakentamisaajan yleistä tyyliä noudattavat.

Sokkeli

Sokkelin tulisi mieluiten olla maalaamaton ja maalattunakin mieluiten harmaa.

(Lähde: Kantola Helena, Niskala Eino. *Perusparannuksen mallisuunnitelmia. Jälleenrakennuskauden pientalot*. Rakentajain Kustannus Oy, Helsinki 1981.)

7.14 Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitetut rakennukset

Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitetut rakennukset tulee ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevien pihapiirien tai metsäsaarekkeiden tuntumaan. Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettujen rakennusten rakentamisessa avonaiselle peltoalueelle tulee erityisesti ottaa huomioon se etteivät ne katkaise tärkeitä näkymiä sekä se että ne sopivat vanhaan arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Rakennusten tulee avoimaisessa maisemassa olla puuverhoituja ja harjakattoisia.

7.15 Aitaaminen

Piha-alueiden aitaamista ei suositella.

Mikäli rakennuspaikan ympärille rakennetaan aita, sen tulee materiaaliltaan, korkeudeltaan ja muulta ulkoasultaan soveltua ympäristöön.

7.16 Asuntotiet

Tieyhteydet uusille rakennuspaikoille tulee järjestää niin, että käytetään mahdollisimman paljon hyödyksi olemassa olevia asuntoteitä ja olemassa olevia liittymiä. Myös rakennettavaa uutta kevyen liikenteen reittiä maantien varressa voidaan käyttää tonteille ajamiseen, jos tällöin vältetään uuden liittymän rakentamiselta.

Tieyhteydet rakennuspaikoille avoimessa peltomaisemassa tulee linjata niin, että tiet kulkevat noudatellen mahdollisimman pitkälle jo olemassa olevien rakennuspaikkojen reunoja, esim. puuriviä tai pensasaitaa, jolloin uusi tielinjaus ei riko arvokasta avonaista peltomaisemaa.